

בכורות נט

משה שווערד

1. ספר איזהו מקומן

קפיץ אחד מן המנויין לתוכן הרי אלו פטורין:

מדוע לא יתבטל הקופץ ברוב הנמצאים ויתחייבו כולם במעשר?

א. תוס' ב"מ ו: (ד"ה קפץ) הניחו זאת בתמיה, דאי משום דהוי דבר שבמנין היינו מדרכנן גרידא, וקבוע נמי לא שייך הכא, ובריה נמי לא הוי, ע"ש.

ב. השטמ"ק שם תירץ בשם הרא"ש דכשנתערב ברוב אכתי מתורת ספק לא נפיק, אלא שהתורה התירה ספק שנתערב, אבל גבי מעשר יש דין עשירי ודאי ולא ספק.

ושי למורא הביא קושית החמדת שלמה, א"כ נחוש גבי מעשר בהמה דשמא חד מן המנויין טריפה שאינה בר עשורי, אלא ודאי דין רוב משוי ליה ודאי - ע"י בדברי שי למורא. [ועיקר דבר זה תלוי בפלוגתא דרבנותא אי מיעוט שנפל לרוב מתבטל ונהפך להיות כרוב, או דשמו אכתי עליו ונתחדש היתר גרידא לתלות ברוב - ע"י בדברינו לעיל כב., ועל תוס' שם ד"ה הנך]. וראה בזה בהרחבה בתפא"י במשניות (נוע) אות ז', ושמן רוקח.

ג. יש שתירצו קושית תוס' וסברי דדבר שבמנין לא בטל, או עכ"פ כשיש מצוה למנות מן התורה לא בטל, וכן בריה מן התורה לא בטלה. ויש שתירצו דביטול שייך רק נתערב איסור בהיתר ולא היתר בהיתר - ראה הרחבה באוצר מפרשי התלמוד ב"מ שם. וע"ע הערות הגריש"א כאן.

2. ערוך השולחן הערוך - רג

דווקא. וכיצד עושין שיצא כל אחד מהדיר, תניא: שמעמידין אמותיהן מבחוץ והם מבפנים והם גועות ויוצאות לקראת אמן דלהוציא כל אחד בידיים הקפידה תורה כל אשר יעבור ולא שיעבירוהו. וכבר נתבאר דאיזה שיצא בין תם בין בעל מום בין זכר בין נקבה ה"ז מעשר וכל זה כתב הרמב"ם בריש פ"ז מבכורות ע"ש.

ג. ויש לשאול כיון דהוציאה היא ע"י אמהות שמבחוץ מה נעשה לאותן וולדות שהאמהות מתו אחר שנולדו שחייבות במעשר, דלא אימעיט אלא יתום שמת או שנשחט בעת לידתו אבל לא אח"כ, דבאמת לאלו נצטרך להראות להן דרך הפתח כי היכי שתצא לאכול הירק, והכי משמע בגמ' וברש"י שם ע"ש.

3. ספר חידושי מרן הגרא"ג זאקס

ואומר הרי זה מעשר. ובתפארת ישראל (אות מ"ח),
כתב וז"ל: ופשוט שקודם שסקרו מצרך שנונו
להפריש מעשר, עכ"ל. ואין זה מוכרח, דלכאורה נראה
דמצרך קודם שיחזיל לעשר, דכל המנין שייך להמנוה
דבלא מנין אין כאן עשירי, ועוד דקודם שסקרו
בסיקרא כבר הוא קדוש, דעשירי מאליו הוא קדוש, רק
דמנוה לאמר הרי זה מעשר, והצרכה הוא על עכס
מלות מעשר, וזה כבר נתקדש דעשירי מאליו הוא
קדוש. אס לא נימא כמו שכתבנו לקמן (דף נט. בגמ' ד"ה
אמר רבא עשירי מאליו הוא קדוש), דהיכא דקרא אוחו עשירי,
קדוש הוא משום שקרא אוחו עשירי, ולא מדין דעשירי
מאליו הוא קדוש, דהדין דעשירי מאליו הוא קדוש הוא
דוקא היכא דלא קרא אוחו עשירי, אצל היכא דקרא
אוחו עשירי קדוש הוא מטעם דקרא ליה עשירי, ודו"ק
היטב, וז"ע.

4. ספר חידושי מרן הגרא"ג זאקס

יכול היה לו מאה ונטל עשרה, עשרה ונטל אחד,
יכול יהיו מעושרין, ת"ל עשירי ואין זה עשירי.
ר' יוסי בר' יהודה אומר מעשר וכו', ואיתקש מעשר
זהמה למעשר דגן וכו', ע"כ. עיין תוס' (ד"ה כס) מה
שכתבו: ונראה לפרש וכו'.
וציבור דצריהס, דר' יוסי בר' יהודה סובר דצטני
אופנים יכולין לעשר מעשר זהמה, חדא מדין מנין
דכתיב "כל אשר יעבור תחת השצט", ושנית יכולין
לעשר מעשר זהמה כמו מעשר דגן דמפריש מעשר
כמו מעשר דגן. ודין השני ילפינן, מדאיתקש מעשר
זהמה למעשר דגן. ורצנן סברי דהגזה"כ "עשירי"
קמ"ל, דבעינן מנין ובלא מנין אין זה מעשר, ולא שייך
להקיש למעשר דגן, דהכתוב "עשירי" קמ"ל דדוקא
באופן זה דהיינו צמנין שייך מעשר זהמה ולא באופן
אחר, ופשוט.

5. תוספות גיטין דף לא/א

ניטלת מאומד - מצוה לתרום מאומד דמתוך שירא לצמצם שלא יטול פחות נוטל בעין יפה כדתנן בפ' קמא דתרומות אין תורמין לא במדה לא במשקל ולא במנין וכן תרומת מעשר ובתוספתא גרסינן מה תרומה גדולה אינה ניטלת אלא באומד ובמחשבה אף תרומת מעשר אינה ניטלת אלא באומד כו' ואם תאמר דבפ"ק דתרומות תנן המונה משובח והמודד משובח ממנו והשוקל משובח משלשתן בירושלמי מקשה לה בפ"ק דתרומות ומשני כאן בתרומה גדולה וכאן בתרומת מעשר דתניא אלעזר בן גמלא אומר מנין

שאין תורמין לא במדה ולא במשקל ולא במנין תלמוד לומר ונחשב לכם תרומתכם במחשבה אתה תורם ואי אתה תורם במדה במשקל במנין פירוש ההיא דאין תורמין בתרומה גדולה דלכולי עלמא מצותה מאומד וההיא דהמונה משובח בתרומת מעשר ורכבנן והא דמיייתי ברייתא דאבא אלעזר בן גמלא לאשמועי' דפליגי בתרומת מעשר וא"ת דבירושלמי אהיה דהמונה משובח ממאי הוא משובח אמר רב הונא מן התורם מאומד משמע דמאומד הוא תרומה אלא דמונה משובח וקאמר נמי התם אמר רבי הלל מתני' אמרה כן השוקל משובח משלשתן פירוש מכלל דאיכא שלשה בר ממשקל ובתר הכי קאמר אמר ר' חנינא תיפטר בשלשתן ולית את שמע מינה כלום ואי לרבנן לדידהו אין תרומת מעשר מאומד ולאבא אלעזר בן גמלא מצותה לעשות מאומד דקתני בתוספתא אף תרומת מעשר אינה ניטלת אלא באומד ובמחשבה ויש לומר דרבנן מודו דמאומד הוא תרומה אבל אין מצוה לעשות מאומד ולא חשיב מרבה במעשרות במתכוין לאמוד יפה אלא במתכוין להרבות ומרבה במתכוין וההיא דבכורות דמוקי לה ר' יוסי כאבא אלעזר בן גמלא ולא כרבנן שמא התם מרבה במתכוין:

6. רמב"ם יד החזקה הלכות תרומות פרק ג

(י) תרומת מעשר אין מפרישין אותה באומד אלא מדקדק בשיעורה ואפילו בזמן הזה שהרי שיעורה מפורש בתורה:

7. תוספות מסכת בכורות דף נט עמוד א

אף תרומת מעשר נטלת באומד ובמחשבה - וא"ת והא עיקר מחשבה בתרומת מעשר כתיב דכתיב ונחשב לכם תרומתכם והיא קרא בלויים כתיב י"ל כדכתיב כדגן מן הגורן דהיינו תרומה גדולה דמשמע דגן שישראל מפריש מגורנו משמע שפשוט לו יותר בתרומה גדולה ובגטין (דף לא). פ"ה הא דיליף תרומת מעשר מתרומה גדולה לענין אומד הוא דיליף אבל מחשבה ילפינן בתרייהו מונחשב ונראה דרבנן לא פליגי אבא אלעזר לענין מחשבה אלא לענין אומד ...

8. ספר איזהו מקומן

מה מעשר דגן ניטל באומד ובמחשבה אף מעשר בהמה ניטל באומד ובמחשבה - והיינו מחשבה שאינו מונה עשירי אלא מפריש כל מה שעולה בדעתו - רש"י כת"י.

אמנם תוס' ריש נט. מפרשים בשני אופנים דהלימוד ממעשר דגן הוא לענין דניטל באומד. ופליגי רש"י ותוס' אי היקשא דר"א בן גומל דמעשר לתרומה איצטריך רק לענין אומד, ולענין מחשבה מודו רבנן דמהני, או דפליגי רבנן אף לענין מחשבה, ואיצטריך ר"א בן גומל להיקש אף לענין מחשבה כמבואר בתוס' ד"ה אף.

9. שו"ת רבי עקיבא איגר מהדורא קמא סימן ל

ומ"ש עוד א"ד מ"ו בשם מחו' הגאון מה' ישעיה פיק נ"י להקשו' על הב"י הנ"ל מדמברכין על הפרשת תרומה אף דניטלה באומד ובמחשבה, וא"ד תירץ לו כיון דלא הקילו ליתן עיניו בצד זה וכו', אלא בדמאי שפיר הוא מעשה, ובדמאי בלא"ה לא מברכי' עכ"ד, לא הועיל כלום למ"ש תוס' פ"ג דב"מ (דף ל"ה) דבע"ש התירו לתרום אף שלא מן המוקף ובמחשבה בעלמא שמחשב שהתרומה שבמקום פלוני יהיה תרומה ע"ז, ואפ"ה מברכין.

ולענ"ד בלא"ה לק"מ כיון דשורש ענין הפרשה הוא מעשה ליתנו לכהן, אף שעתה אינו עושה מעשה מ"מ מחשבתו לקראו בשם תרומה שסופו לבא לידי מעשה מקרי מעשה, משא"כ בביטול בלב דנגמר ונעשה הכל במחשבה, /מהשמטות/ +ומזה יש להביא ראיה, לשיטת הסוברים דבדמאי תקנו חז"ל דצריך ליתן התרומת מעשר בחנם לכהן דלא כדעת הטור יו"ד (סי' של"א) דמוכרה לכהן ממאי דאמרינן דבדמאי לא מברכין משום דרוב ע"ה מעשרין, ואם נימא כהטור הא בלא"ה ליכא ברכה כיון דהוי דברים שבלב דהא בדמאי נותן עיניו בצד זה ואוכל בצד אחר וגם סופו לא יבוא לידי מעשה נתינה לכהן, ויש לדחות ובגליון הרמב"ם כתבתי שני ראיות נכוחות דצריך ליתן לכהן בחנם. + כנלענ"ד, בן אחותו תלמידו לימים צעיר מדעת נבער. הק' עקיבא במוהר"מ גינז.

10. ספר חידושי מרן הגרא"ג זאקס

גמ'. אמר רבא עשירי מאליו הוא קדוש, מנא ליה לרבא הא, אילימא מהא דתניא, אין לי אלא שקרא שמו עשירי, לא קרא שמו עשירי מנין, ח"ל עשירי יהיה קודש מ"מ, ודלמא עשירי הוא דלא קרייה, קדש קרייה. וברש"י: ענין אחר, ודילמא עשירי לא קרייה שלא קרא שמו עשירי אלא קדש קרא שמו, ולהכי הוי מעשר, אבל היכא דלא קראו כלל לא ליהוי קדש כשאר מעשר, עיי"ש.

ויש לעיין, אליבא דאמת אם קרא לעשירי קדש, אם מקיים לכתחילה המצוה כמו שקרא שמו עשירי, דהרי לכאורה לכתחילה המצוה לקרוא שמו עשירי, כמבואר בגמ' "אין לי אלא שקרא שמו עשירי, לא קרא שמו עשירי מנין ח"ל יהיה קודש".

ועיין בדברינו לעיל (דף נז: בסוף ד"ה מחני'. שלש גרנות למעשר בהמה וכו'), מה שכתבנו בשם ספר ספרי דבי רב (פרשת ראה פסקה ק"ה, דגריס יד:כג, עמ' רס"ד) ד"מלוה עליו לעשר ולקדשו בשם עשירי", עיי"ש, ודו"ק.

11. ספר איזהו מקומן

אמר רבא עשירי מאליו הוא קדוש:

א [מעשר בהמה חלות קדושתו מאליו או מכח מעשה הבעלים, ונידונים נספחים :

הנה משמעות דברי רבא לכאורה שמעשר בהמה מאליו קדוש ואין הבעלים פועלים בקדושתו, אולם במתני' נדרים יח: איתא שמעשר בהמה נחשב דבר הנדור, והקשו שם תוס' (ד"ה ואם של מעשר) הלא עשירי מאליו קדוש, ותירצו ד"ל "וי"ל דבעי העברת מנין, ואם היו עשרה ונטל אחד בלא מנין אינו קדוש וכו' לכך מיקרי שפיר דבר הנדור". ולשון הרא"ש שם "דהוי דבר הנדור שצריך להקדישו", מבואר מדבריהם שעיקר פעולת המעשר וחלות קדושתו נפעל ע"י הבעלים, אלא שרבא מחדש שגמר קדושת העשירי נעשית מאליו אף שלא יצא ולא מנא.

ועי' ח"י ר' שמעון (נדרים סי' ט') שכתב [עפ"י הר"ן נדרים יח:]: דעשירי מאליו קדוש רק כשלא קרא אותו עשירי, אך אם קראו עשירי אי קדוש ע"י דיבורו, ולכך חשיב דבר הנדור.

ובקובץ שיעורים (צילם אום נ"ט) הסתפק בזה האם קדושת מעשר בהמה חלה מאליה או ע"י אדם, ונפק"מ אי מהני בזה שאלה. ופשט מתוס' לעיל ט. (ד"ה אמר רב) שנקטו דכללא דכל שאינו בזה אחר זה נאמר רק בדבר שחל ע"י מעשה ולא מאליו, ובסוגיא דקידושין נא. מקשינן נמי ממעשר בהמה, ש"מ שחלה הקדושה ע"י אדם.

12. ספר איזהו מקומן

חילוק בין מעשר בהמה לבכור:

הנה גם בבכור מצינו דבר דומה, שהגם שקדוש מאליו אך מצוה להקדישו בפה [נדרים יג., ערכין כט.]. ברם חילוק גדול איכא, דבמעשר עיקר החלות נעשית ע"י אדם ורק הגמר מתהווה מאליו, ולכך חשיב ליה במתני' נדרים יח: 'דבר הנדור', [משא"כ בכור עיקר קדושתו מאליו הויא, והמצוה להקדישו היא לתוספת קדושה גרידא, לכך קרי ליה בנדרים יג. 'דבר האסור'. וראה הרחבה בדברינו לעיל ריש כא:

13. ספר חידושי בתרא

תרפ"ט) נט. אמר רבא עשירי מאליו הוא קדוש. ופי' החזירא ז"ל בכורות סכ"ז ריש סק"ז וז"ל לכאורה יש לפרש דהגידון הוא כשאין הבעלים מתנגדים שיקדש כו', אבל אם הבעלים ממאנים שיקדש לא עדיף מעשר בהמה ממעשר דגן שא"א שיוקדש אלא מדעת בעלים, אבל לא משמע כן לקמן ס. דאמר דאם יש לו י"ט ויצאו ט' והתחיל מגין חדש בשביל לפוטרו במגין הראוי, עשירי מאליו קדוש, אע"ג דהבעלים ממאנים בקדושתו, ומשמע דעשירי מאליו קדוש חיינו משמים

מקדשי ל' על כרחו, וכיון שמגנה כרצונו כל הט', והתורה אמרה דעשירי קדוש מאליו חשיב כהסכים על קדושת עשירי כו' אין הבעלים יכולים לעכב ע"כ.

14. ספר יד בנימין

דף נ"ט בגמ' עשירי מאליו קדוש. נ"ז כזר הצאנו לעיל ריש פרקין בשם המנ"ח מ' ש"ס דנראה לו פשוט דעל מעשר בהמה אין יכולים הצעלים לשאול עליו דכל התרומות וקדשים דיכולים לשאול הוא כיון דע"י דיצורו הוא קדוש וכמו שפירש"י נכמה דוכתי משא"כ הכא דעשירי מאליו קדוש מגזיה"כ ולא ע"י אמירתו הלכך לא מהני שאלה יעו"י"ש, וללא כהטו"א ר"ה דף כ' שכ' דמהני שאלה. ועי' מה שהצאנו שם בשם האפיקי יס.

15. ספר איזהו מקומן

האם מהני שאלה במעשר בהמה:

בעיקר נידון הנ"ל האם מהני שאלה במעשר בהמה דחלה קדושתו ע"י האדם, או דלא מהני כשם שלא מהני בככור שמאליו קדוש נחלקו בזה אחרונים - ע"י מה שציינתי לעיל ט. בתוס' ד"ה אמר רב (ד"ה ו"ל דלא מסתבר, אות ב'), ולעיל לא. סוף פ"ד (ד"ה ומעשרותיו, אות ב').

16. ספר חידושי מרן הגרא"ג זאקס

דתניא קרא לתשיעי עשירי ומת עשירי בדיר תשיעי נאכל במומו וכולם פטורין ר"מ הל' זכורות (פ"ח הל' ט'), וז"ל: קרא לתשיעי עשירי ונשאר העשירי זדיר, התשיעי יאכל במומו וזה שנשאר זדיר מעשר, אע"פ שלא יאכל ולא זיררו, שהעשירי מאליו נתקדש. מת העשירי זדיר, התשיעי יאכל במומו וכל השמונה שינאו ונמנו פטורין, ואע"פ שלא נתקדש עשירי שלהן ליקרב אלא מת קודם שינא, שהמניין הראוי פוטר, עכ"ל.

ובלח"מ: קשה דלמה לי הך טעמא, הא קי"ל דעשירי מאליו הוא קדוש, ולא הוצרכו צגמ' להך טעמא דברייתא דקרא לט' עשירי ומת עשירי זדיר, אלא לדחות דברי רבא דאמר עשירי מאליו הוא קדוש, אבל אנן דקי"ל כרבא לא נריכינן לטעמא דפוטר מנין הראוי, עכ"ל.

17. ספר איזהו מקומן

ר"שב"י אומר בשם ר"ש אף התשיעי אינו קדוש אלא א"כ נעקר שם עשירי הימנו - [הקשה בחי' ר' מאיר שמחה היאך יעקור שם עשירי, הרי לאחר שיצא התשיעי וקראו עשירי, אפילו נשתיר העשירי בדיר מאליו הוא קדוש ונחשב עשירי, ומה מועיל מה שיקרא לעשירי תשיעי להעלות קדושה על התשיעי כיון שכבר היה העשירי קדוש קודם שידבר. ותיירץ בשני אופנים: או דמהני עקירה ע"י דיבור כדמצינו לענין לשמה בקדשים, או כגון שנשארו הרבה בדיר, וכשיטתו באור שמח (זכורות ט. ח.) דכה"ג לא אמרינן עשירי מאליו קדוש [ע"י בדברינו לעיל ע"א ד"ה אלא מהא דתניא].

18. ספר איזהו מקומן

✓ אמר רבא מנין הראוי פוטר מנ"ל לרבא
הא וכו' אלא אמר רבא אמר קרא
יעבור ולא שכבר עבר - צ"ב דתחילה
הקשה מנא ליה לרבא, ומייתנין ממשנה,
ולסוף מייתי דרבא עצמו פירש מנא ליה.
ואולי ר"ל "אלא אמר לך רבא".

19. ספר איזהו מקומן

מנין הראוי פוטר וכו' אמר קרא יעבור
ולא שכבר עבר וכו':

גדר הדין:

לכאורה משמעות הדרשא היא דגזירת הכתוב
שעצם מעשה המנייה והעברה פטר, ולא
כשאר מעשרות דעלמא דחלות הפרשת
המעשר פטרה השאר. ויש סברא בדבר,
דבשאר מעשרות הוי טבל עד שיתוקן,
משא"כ מעשר בהמה שאין בו דין טבל.

אך מפירוש רש"י כאן (ד"ה מנין הראוי) ויותר
לעיל ע"א (ד"ה נמנין הראוי) משמע דגדר
הפטור הוא דמחשבינן העשירי הראוי לצאת
כאילו כבר יצא ופטר השאר. ונדמיה לסברת
כל העומד ליקצר וכו', או לסברת כל הראוי
לכילה וכו'.

20. ספר איזהו מקומן

יצאו ד' בפתח זה וד' בפתח זה ונשתיירו
שם ששה אם אותן ששה יצאו
בפתח אחד נוטל מהם אחד והשאר
פטורים ואם לאו ארבעה [וארבעה]
פטורים וששה מצטרפין לגורן אחר:

רש"י פירש דאם לאו היינו שיצאו הששה
בפתח בפני עצמן או דנשתיירו בדיר.

אמנם רש"י כת"י ורגמ"ה פירשו שיצאו ג'
מהן בפתח זה וג' בפתח האחר. אך הוסיף
רש"י כת"י כגון שכבת אחת התחילו לצאת
אלו מכאן ואלו מכאן, והיינו לפי שאילו יצאו
קודם ג' בפתח אחד ואח"כ ג' בפתח אחר,
נפטרו גם ג' קמייתא במנין הראוי משום אותן
ג' שנשתיירו אותה שעה בדיר.

ו) נ"ט ב' א"ר מנין בראוי פוטר כוי כל אשר יעבור ולא שכבר עבר, יש לעי' א"כ לעולם לא יגמור ויפטרם במנין בראוי וי"ל דלא יכנס מדין זו אלא בלתי נ"י ומה אחד מהן או בקפץ אחד מן המניין דאי אפשר ליה לגמור ואז כן פטורין וא"ל ללרפן לגורן אחר, אבל אם הפסיק במזיד, כרי עיבר מלוב דרבנן באינו מעשר בשעה כגורן, או עובר בשעה כשיעבור כרגל, ולא שייך כאן הרשע ולא שכבר עבר שהרי השלום מניין לא נפסד, אבל כשנפטר עכשו אינן ראויין לזירוף כיון דמנין של עכשו בטל, ולריך מנין חדש כשילודו לו, ולמנין חדש אינן ראויין שכבר עבר פעם אחת, ויש לכסחפק ציב לו מאכ וככניס עשר לדיר וילאו כי ומה אחד בדיר או קפץ אחד מן המניין לחובו, אי יכול להכניס אחרים לדיר ולהשלים עשרה על אותן כ' שילאו, וכרי זירוף מעשר ט"ז מיל וא"כ כרי כולן מלורפין, ואם כיב בדיר ברבב הלא לא יפטר בראוי כשמה אחד מהן וכן אם קפץ אחד מן המניין ונשאר כי ודאין בדיר שמכירן שאין בקפולכ בחוכן לא נפטר במנין בראוי אלא חייב להשלים עשרה ומ"ל אם יש לו בדיר ומ"ל חוץ לדיר וכ"מ לשון הבבויחא כיון לו י' טלאים וככניסן כוי ולא קחני בכניס י' טלאים לדיר כוי, אבל מהא דאמר רבא בסמוך כיון נ"ד טלאים כוי שמעיין דכל שחבין בדיר מספר בראוי למעשר ואירע שלא נגמר כמעשר יש כאן דין מנין בראוי פוטר ואינו חייב לכניא טלאים ולהשלים שהרי התם נשארים טלאים שחייב ללרפן לגורן אחר ומ"מ כששה שילאו נפטרו במנין בראוי.

שם ושאניס מנין מלטרפין לגורן אחר, ואסור לשוחטן כיון שכבר נחמיצו פעם אחת, אעיג דפקע חיובן באונס.

22. דף על הדף בכורות דף נט עמוד ב

בגמ': קפץ אחד מן המניין לתוכן כולן פטורין.

התוס' בב"מ (ו ב) הקשו דליבטל האי מנוי ברוב הבהמות, וע"ש בשטמ"ק שכתב בשם הריטב"א דאפילו תימא בעלמא דבעלי חיי בטילי. מ"מ לא חשיב בזה עשירי ודאי, [וכיו"ב כתב שם בשם הרא"ש]. ועי' ברע"א (תניינא סי' קח) שהעיר דא"כ איך משכח"ל חיוב מעשר בהמה, דהא טריפה פטור ממעשר בהמה ונהי דאיכא רוב שמכריע שאינם טריפות. מ"מ לא הוי עשירי ודאי, ותירץ דהיכא דמכריעין עפ"י רוב הזה לשאר דברים, חשיב ודאי גם לענין מעשר בהמה.

והשב שמעתתא (ב' ט"ו) כתב, דהא דאמרינן דגם במקום דאיכא רוב לא הוי "ודאי", אינו אלא ברובא דאיתא קמן, אבל ברובא דליתא קמן שהוא רוב מסברא שפיר הוי "ודאי", וע"כ שפיר חשיב עשירי ודאי אע"ג דאיכא מיעוט טריפות. ועי' בשיעורי רבי שמואל (ב"מ ו ב) שכתב דנפק"מ בין הגך ב' תירוצים בטרופה שנתערבה בשאר הבהמות ודו"ק.